

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1188

Vragen van het lid **Kisteman** (VVD) aan de Minister van Economische Zaken over het bericht «Krap zesje voor ondernemersklimaat: «Het gaat de verkeerde kant op»» (ingezonden 13 december 2024).

Antwoord van Minister **Beljaarts** (Economische Zaken) (ontvangen 3 februari 2025). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 924.

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Krap zesje voor ondernemersklimaat: «Het gaat de verkeerde kant op»»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u het eens met de stelling dat de tijd van praten over regeldruk nu wel voorbij is en dat het écht tijd is voor actie?

Antwoord 2

Ja, daar ben ik het mee eens, daarom zet dit kabinet zich sterk in voor het verminderen van regeldruk. Ik heb onlangs het Actieprogramma Minder Druk Met Regels² naar uw Kamer gestuurd. Dit is – in tegenstelling met hoe dit het geval was bij voorgaande kabinetten – niet langer slechts een regeldrukprogramma, maar een actieprogramma. Dit actieprogramma biedt verschillende nieuwe acties (zoals een bewustwordingscampagne en gesprekken met toezichthouders en uitvoerders), instrumenten (zoals het regeldruk-reductieprogramma met een Ministeriële Stuurgroep, een ondernemersgezant en de voorliggende uitbreiding van het mandaat van het Adviescollege Toetsing Regeldruk ATR) en intensiveert op bepaalde punten reeds bestaande instrumenten (zoals de inzet op regelgeving vanuit de EU, doorontwikkeling van de Bedrijfseffectentoets en de MKB-toets) gericht op het voorkomen van regeldruk. Voor een meer uitgebreide beschrijving verwijs ik u graag naar dit Actieprogramma dat ik op 9 december naar uw Kamer heb gestuurd. Verder heb ik op 9 december de OndernemersTop georganiseerd. Daar kwamen

¹ BNR, 10 december 2024, (https://www.bnr.nl/nieuws/economie/10562782/krap-zesje-voor-ondernemersklimaat-het-gaat-de-verkeerde-kant-op?itm_campaign=artikel&itm_medium=ticker&itm_source=https%3A%2F%2Fwww.bnr.nl%2Fsearch)

² Kamerstuk 32 637, nr. 660

thema's aan bod die van groot belang zijn voor het Nederlandse bedrijfsleven, waaronder ook regeldruk. De OndernemersTop was de eerste in een reeks activiteiten die gericht zijn op de versterking van het ondernemingsklimaat in Nederland. Het kabinet zal samen met ondernemers, beleidsmakers en andere betrokkenen het Pact verder uitwerken. Hier zal het thema «regeldruk» ook onderdeel van zijn. Het doel is om het Pact voor de zomer van 2025 op te leveren.

Vraag 3

Welke concrete doelstelling verbindt u aan uw actieplan Minder Druk Met Regels? Op welke termijn moet deze doelstelling zijn behaald?

Antwoord 3

Het kabinet heeft in het regeerprogramma de volgende doelstelling opgenomen: het kabinet dringt regeldruk voor bedrijven terug en maakt het eenvoudiger om aan regels te kunnen voldoen. De doelstelling is dat de regeldruk voor ondernemers merkbaar daalt gedurende deze kabinetsperiode zodat ze zich beter kunnen richten op hun primaire processen.

Het Actieprogramma Minder Druk Met Regels biedt gerichte acties om onnodige regeldruk in nieuwe regelgeving te voorkomen en onnodige regeldruk in bestaande regelgeving aan te pakken. Om onnodige regeldruk te voorkomen wordt bijvoorbeeld met het wetsvoorstel Instellingswet Adviescollege Toetsing Regeldruk dat ik bij uw Kamer heb ingediend het mandaat van ATR verstevigd en worden de taken uitgebreid, zodat ATR onder andere in een vroege fase kan adviseren over EU-regelgeving, bij de totstandkoming van een zogenaamd BNC-fiche, (afkorting van Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen), waarin de regering haar appreciatie van een nieuw voorstel van de Europese Commissie geeft. Dit is nodig, omdat het grootste deel van de regeldrukkosten voortvloeit uit EU-regelgeving. Het is dus belangrijk dat het kabinet mede dankzij ATR-adviezen goed stil staat bij regeldruk wanneer het in een BNC-fiche EU-voorstellen beoordeelt en het Nederlandse standpunt formuleert.

Bestaande regeldruk verminderen kan met het regeldruk-reductieprogramma. Dat heeft specifiek als doel het reduceren van bestaande onnodige regeldruk voor ondernemers, waaronder het mogelijk aanpakken van bestaande nationale koppen die zorgen voor extra regeldruk. Met de Ministeriële Stuurgroep en de betreffende vakministers ga ik in de eerste tranche van dit programma gaan de slag met het Besluit CO₂-reductie werkgebonden personenmobiliteit (besluit WPM), regeldruk van de arbeidsomstandigheden wet- en regelgeving, de re-integratie van zieke werknemers en de Algemene Verordening Gegevensbescherming, om de ervaren regeldruk te verlichten. Dit zijn dossiers waarvan bekend is dat ze voor veel regeldruk voor ondernemers zorgen. Er is vanuit de betrokken departementen commitment uitgesproken om deze prioritair aan te pakken.

Verder zal regeldruk ook een thema zijn van het Pact Ondernemingsklimaat. Via een Pact Ondernemingsklimaat wil ik het vertrouwen van ondernemers versterken en samen knelpunten in het ondernemingsklimaat inventariseren, benoemen en aanpakken. Voor de verdere uitwerking van het Pact heb ik een verkenner aangesteld, Vivienne van Eijkelenborg.

De ontwikkeling van de regeldruk wordt gemonitord via de website regeldruk-monitor.nl. uw Kamer zal jaarlijks worden geïnformeerd over de voortgang van het actieprogramma.

Vraag 4

Kunt u een concreet voorbeeld geven hoe één van de indicatorenbedrijven die zijn gebruikt voor het onderzoek naar regeldruk terugkomt in uw actieprogramma Minder Druk Met Regels?

Antwoord 4

In het Actieprogramma Minder Druk Met Regels schets ik dat een Ministeriële Stuurgroep zich gaat bezig houden met onder andere het aanpakken van concrete knelpunten in regelgeving die onnodige regeldruk veroorzaken. De Ministeriële Stuurgroep behandelt nu vier dossiers. Bij drie van de vier dossiers, namelijk de Algemene verordening gegevensbescherming, de regelgeving over de arbeidsomstandigheden en de regels over re-integratie van zieke werknemers, gaat het om onderwerpen die uit het MKB-

indicatorbedrijvenonderzoek naar voren kwamen als belangrijke knelpunten. De MKB-indicatorbedrijvenaankpak is een analyse-instrument om geldende verplichtingen, regeldruk en knelpunten op het niveau van de ondernemer in kaart te brengen. Uitgangspunt hierbij is dat wanneer de regeldruk van een verplichting voor een MKB-indicatorbedrijf wordt aangepakt, dit doorwerkt voor alle bedrijven die aan deze verplichting moeten voldoen. Ter illustratie: de regels over re-integratie van zieke werknemers zijn door alle zes sectoren in het MKB-indicatorbedrijvenonderzoek (winkelambacht, horeca, bouw, retail, metaal en voedselmiddelenindustrie) als meest belastende verplichtingen genoemd. Doordat dit nu geagendeerd is in de eerste tranche van de Ministeriële Stuurgroep is hier dus goed zichtbaar dat de input van MKB-bedrijven in het indicatorbedrijvenonderzoek serieus wordt genomen en dat de betreffende regels op de agenda van het regeldruk-reductieprogramma terecht zijn gekomen.

Vraag 5

Hanteert u een eenduidige definitie van «een nationale kop» en wordt deze definitie over alle ministeries gehanteerd?

Antwoord 5

Ik sluit niet uit dat er in de praktijk soms verschillende beelden zijn over wat precies bedoeld wordt met «een nationale kop». In het Actieprogramma Minder Druk Met Regels is hierover opgenomen dat het uitgangspunt is dat EU-regelgeving lastenluw wordt geïmplementeerd en nationale koppen die zorgen voor extra regeldruk, zoveel mogelijk worden vermeden. Lastenluwe implementatie is gedefinieerd in artikel 9.5 van Aanwijzingen voor Regelgeving, namelijk dat bij implementatie wordt gekozen voor de implementatiewijze die de minste lasten oplegt aan de door de regeling geraakte bedrijven. Als daarvan wordt afgeweken wordt dit expliciet vermeld in de toelichting en worden de overwegingen geschetst die tot deze keuze hebben geleid. Ik zal hier zelf scherp op letten en daarnaast zal ook ATR kritisch beoordelen of zo'n afwijking bij voorstellen voor regelgeving voldoende wordt gemotiveerd. In het Actieprogramma Minder Druk met Regels heb ik verder benoemd dat ik een bewustwordingscampagne voor Rijksambtenaren zal opstarten, om het belang van het tegengaan van regeldruk te onderstrepen en te zorgen voor meer bekendheid en kennis onder ambtenaren over de regeldrukaanpak en de werkwijze. Daarin zullen we ook dit uitgangspunt meenemen.

Vraag 6

Uit uw brief komt naar voren dat ondernemers soms regeldruk ervaren omdat zij het nut van regels niet inzien, zoals bij de verplichting de CO₂-uitstoot van het woon-werkverkeer van werknemers te rapporteren. Waarom kiest u er in uw actieprogramma niet voor om een betere uitleg te geven over waarom bepaalde regels er zijn, teneinde meer begrip voor deze regels op te brengen bij ondernemers?

Antwoord 6

Zoals aangegeven in mijn Kamerbrief van 9 december 2024³, is om rijksbreed succesvol te werken aan vermindering van regeldruk de inzet nodig van alle ambtenaren die betrokken zijn bij het opstellen en evalueren van nationale en Europese regelgeving. Via een bewustwordingscampagne wil het kabinet daarom het belang van het tegengaan van regeldruk onderstrepen en zorgen voor meer bekendheid en kennis onder ambtenaren over de regeldrukaanpak en de werkwijze. Aandacht voor uitleg over het hoe en waarom van regels lijkt mij een goede toevoeging aan de bewustwordingscampagne die momenteel verder uitgewerkt wordt.

Overigens wordt op dit moment via verschillende kanalen al gewerkt aan het uitleggen aan ondernemers van regels en het begrip kweken voor de achterliggende doelstellingen van regelgeving. Dit gebeurt bijvoorbeeld via het Ondernemersplein, maar ook op de website van RVO. Zo is er voor de European Sustainability Reporting Standards (ESRS) een onderdeel van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) een navigator gemaakt.

³ Kamerstuk 32 637, nr. 660

De navigator leidt een bedrijf door de ESRS, waardoor deze sneller weet wat er moet gebeuren.

Verder gaat het kabinet met de pilot van de «WetWijzer» na of met een AI-tool wetgeving inzichtelijk kan worden gemaakt voor ondernemers om hen te helpen snel inzicht te krijgen in de voor hen relevante wet- en regelgeving. Dankzij een combinatie van slimme zoektechnologie en generatieve AI kunnen ondernemers dan interactief vragen stellen en antwoorden krijgen over wet- en regelgeving. Op deze manier wordt het voor hen eenvoudiger te bepalen welke regels voor hun specifieke situatie gelden. Door het gebruik van AI kan ook een vertaalslag worden gemaakt in het begrijpelijk maken van de wetgeving. Na het doorlopen van de pilot gaat het kabinet na of deze oplossing in productie kan worden genomen.

Vraag 7

Hoe gaat u er in EU-verband op toezien dat de nieuwe Europese Commissie haar doelstelling waarmaakt om de regeldruk met 25% te verminderen, zoals opgenomen in de Verklaring van Boedapest?

Antwoord 7

Dit is een belangrijk punt, want de EU creëert het overgrote deel van de ervaren regeldruk voor ondernemers. De afgelopen jaren werkte de Europese Commissie met jaarlijkse rapportages over de resultaten van het beleid om regeldruk te verminderen. Ik verwacht dat ook de nieuwe Europese Commissie in haar communicatie inzichtelijk maakt wat de inspanningen om regeldruk te verminderen hebben opgeleverd en zal erop letten dat dit daadwerkelijk gebeurt. Verder zet ik me er ook proactief voor in dat de juiste acties worden ondernomen door de Commissie om de doelstelling te halen. Zo heb ik tijdens de Raad voor Concurrentievermogen (RvC) van november 2024 aandacht gevraagd voor een non-paper dat op Nederlands initiatief samen met Italië, Tsjechië, Zweden en Denemarken is opgesteld. In dat paper hebben we suggesties gedaan voor een versterking van de algemene aanpak om regeldruk te verminderen. Ik heb bijvoorbeeld tijdens de RvC de Commissie opgeroepen om bij nieuwe regelgeving altijd een impact assessment uit te voeren en om bij significante wijzigingen de impact assessments te actualiseren. Het belang van gedegen impact assessments werd breed gedragen in de Raad. Ook heb ik de Raad en de Commissie opgeroepen om bij bestaande wetgeving regeldruk aan te pakken en rekening te houden met het cumulatieve effect van de verschillende stukken regelgeving. In dit kader heb ik ervoor gepleit dat de Commissie binnen de eerste 100 dagen van haar mandaat het EU-acquis van bestaande regelgeving doorlicht, om te zien op welke punten regeldruk kan worden verminderd. Het is belangrijk dat er niet alleen in de Raad voor Concurrentievermogen, maar in alle Brusselse gremia waarin over EU-regelgeving wordt gesproken, voldoende aandacht is voor regeldruk. Om die reden heb ik bijvoorbeeld tijdens de Telecomraad van december 2024 voorgesteld om in een toekomstige Telecomraad stil te staan bij de regeldruk die veroorzaakt wordt door regelgeving in het digitale domein. Hierbij zouden lidstaten voorbeelden kunnen aandragen van juridische definities in wetgeving op digitaal gebied die niet met elkaar in overeenstemming zijn. Ook zouden eventueel AI-taalmodellen kunnen worden gebruikt om te kijken of er kansen zijn om regels samen te voegen of te vereenvoudigen. Dit voorstel heeft in de Raad brede steun gekregen van een groot aantal lidstaten en van de aanwezige Eurocommissaris Virkkunen.

Tot slot ben ik ook van plan andere departementen er beter en vaker op te wijzen dat bij de onderhandelingen over EU-regelgeving goed rekening gehouden dient te worden met de gevolgen voor de regeldruk. Het hele kabinet heeft zich er immers met het regeerprogramma aan gecommitteerd om de regeldruk voor bedrijven terug te dringen. Zo kan Nederland zelf vaker de effecten van EU-voorstellen in kaart brengen als een impact assessment van de Europese Commissie ontbreekt of vragen onbeantwoord laat, terwijl er naar verwachting wel sprake is van regeldrukeffecten voor ondernemers. Voorts verwacht ik dat de nieuwe rol van ATR bij de totstandkoming van BNC-fiches de kwaliteit zal vergroten van de regeldruk-analyses die departementen maken van EU-voorstellen. Het is immers belangrijk dat het kabinet mede dankzij ATR-adviezen goed stil staat bij de regeldruk wanneer het in een BNC-fiche EU-voorstellen beoordeelt en een Nederlands standpunt

formuleert. Daarom vindt het kabinet het van belang dat de adviezen van ATR nadrukkelijk worden meegewogen bij het opstellen van de BNC-fiches.

Vraag 8

In uw kamerbrief over het actieprogramma Minder Druk Met Regels stelt u «met de VNG in gesprek» te willen over minder regels. Ziet u nog meer mogelijkheden om de regeldruk die afkomstig is vanuit gemeenten te verlagen?

Antwoord 8

Mijn ministerie en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) werken samen in het programma Betere Dienstverlening en Regelgeving Economie 2024–2027. Dit programma is gericht op verbetering van de dienstverlening en op de verbetering van de regelgeving voor bedrijven bij gemeenten.

Bij het onderdeel regelgeving is het doel om betere lokale regelgeving te bevorderen. Er lopen diverse projecten en activiteiten om dit te realiseren.

Een activiteit is de aanpassing van de «toolkit regeldrukreductie» in 2025.

Deze toolkit geeft gemeenten handvatten om regels en producten te evalueren en waar nodig te verbeteren. De VNG heeft daarnaast een signalerende rol met betrekking tot de regeldrukaanpak. Dit houdt in dat de VNG een vinger aan de pols houdt en zo concreet mogelijke knelpunten of kansen op het gebied van regeldruk in kaart brengt en terugkoppelt aan mijn ministerie. Ook gaat de VNG aan de slag met het oplossen van knelpunten, bijvoorbeeld via het Programma Ondernemersdienstverlening.

De VNG ontwikkelt hulpmiddelen voor gemeenten om opvolging te geven aan de signalen over regeldruk. Deze aspecten komen terug in projecten die zijn gestart op thema's zoals vergunningsprocessen voor ondernemers, inkoop- en aanbestedingsbeleid of de Omgevingswet. Het gaat hierbij om voor de VNG en EZ belangrijke landelijke regelgeving, die door de VNG gemonitord wordt en waarbij de VNG haar signalerende rol, ook richting het ministerie, in het bijzonder oppakt.

Verder gaat het kabinet samen met medeoverheden, marktpartijen en woningcorporaties aan de slag om de stapeling van lokale regels en procedures bij woningbouw aan te pakken en regeldruk te verminderen in het programma STOER (Schrappen Tegenstrijdige en Overbodige Eisen en Regelgeving) van het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening.

Vraag 9

Bent u in de overtuiging dat uw actieprogramma Minder Druk Met Regels gaat bijdragen aan een verbeterde score voor het ondernemersklimaat in Nederland, dat nu wordt beoordeeld met een magere zes en al jaren dalende is?

Antwoord 9

Ja, ik ben ervan overtuigd dat het kabinet met dit actieprogramma een integrale en ambitieuze aanpak neerzet die een merkbaar verschil gaat maken voor ondernemers. Het beperken van regeldruk is één van de aspecten die zal bijdragen aan het verbeteren van het ondernemingsklimaat, zodat ondernemers weer toekomen in waar ze goed in zijn: ondernemen.